

BOSNA I HERCEGOVINA
VIJEĆE MINISTARA
DIREKCIJA ZA EKONOMSKO PLANIRANJE

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
САВЈЕТ МИНИСТАРА
ДИРЕКЦИЈА ЗА ЕКОНОМСКО ПЛАНИРАЊЕ

BOSNIA AND HERZEGOVINA
COUNCIL OF MINISTERS
DIRECTORATE FOR ECONOMIC PLANNING

INFORMACIJA
o kretanju makroekonomskih pokazatelja
za period januar/siječanj-avgust/kolovoz 2012. godine

Sarajevo, oktobar/listopad 2012. godine

Sadržaj:

Uvod.....	3
1. Realni sektor.....	4
1.1. <i>Industrijska proizvodnja</i>	4
1.2. <i>Tržište rada BiH</i>	4
2. Javne finansije.....	6
2.1. <i>Indirektni porezi u BiH</i>	6
2.2. <i>Prihodi od direktnih poreza i doprinosa u BiH</i>	6
2.3. <i>Izveštaj o izvršenju budžeta Institucija BiH i entitetskih vlada</i>	7
3. Cijene, monetarni i finansijski sektor.....	7
3.1. <i>Cijene – Indeks potrošačkih cijena (CPI)</i>	7
3.2. <i>Monetarni agregati</i>	8
3.3. <i>Prosječna obavezna rezerva</i>	8
3.4. <i>Devizne rezerve Centralne banke BiH</i>	9
3.5. <i>Depoziti</i>	10
3.6. <i>Kredit</i>	11
3.7. <i>Berze</i>	12
4. Vanjski sektor.....	13
5. Strane direktne investicije.....	14

Uvod

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 79. sjednici održanoj 05.03.2009. godine razmotrilo i usvojilo Prijedlog mjera iz nadležnosti Vijeća ministara BiH za ublažavanje uticaja globalne ekonomske krize na privredu BiH. Direkcija za ekonomsko planiranje je zadužena da u vezi sa navedenim prati kretanje makroekonomskih pokazatelja i da izvještaj o kretanju mjesečno dostavlja Vijeću ministara.

Direkcija je zadužena da „Informaciju“ dostavlja mjesečno Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine u svrhu praćenja uticaja svjetske ekonomske krize na ekonomiju BiH.

„Informacija“ obuhvata kretanje glavnih makroekonomskih pokazatelja u BiH za navedeni period. Detaljna pojašnjenja svih oblasti koje su obuhvaćene u ovom dokumentu se mogu naći u Ekonomskim trendovima BiH koje publikuje Direkcija, kvartalno – četiri puta godišnje, te redovno dostavlja Vijeću ministara i Parlamentu BiH.

* * *

Nakon što je u prvom kvartalu najvjerojatnije ostvaren negativan ekonomski rast u odnosu na isti period prethodne godine, pad je po svemu sudeći nastavljen i u drugom tromjesečju mada nešto slabijim intenzitetom. Iako je još uvijek rano donositi zaključke, dostupni sektorski podaci realnog sektora za drugo tromjesečje ukazuju ne samo na nastavak nego i moguće intenziviranje pada privatne potrošnje i investicija što je djelomično kompenzirano blagim povećanjem pokrivenosti uvoza izvozom u odnosu na prvo tromjesečje.

Na mogući pad privatne potrošnje u drugom tromjesečju prije svega ukazuje realna stagnacija (moguće i realni pad) prometa u maloprodaji koja je u ranijim godinama uglavnom bila povezana sa smanjenjem potrošnje. Naime, nominalni rast prometa maloprodaje u FBiH od 7,4% iz prvog tromjesečja je više nego prepolovljen u drugom kvartalu, dok je rast od 4,9% iz prvog tromjesečja u RS umanjen na svega 0,9%. Intenziviranje pada građevinskih radova u drugom tromjesečju ukazuje na sve snažniji pad investicija. Povećanje vrijednosti građevinskih radova od 5,3% iz prvog kvartala u FBiH je za svega dva mjeseca pretvoreno u pad radova nakon pet mjeseci 2012. (od 2,6%). Iako je situacija donekle popravljena u junu kada je u FBiH zabilježen rast od 4,9% (čime je polugodišnji pad sveden na „svega“ 0,8% g/g) u julu je ponovo zabilježen blagi pad od 0,3% (g/g). U isto vrijeme godišnji pad vrijednosti radova u RS od 14,3% iz prvog kvartala je dodatno intenziviran u drugom tromjesečju tako da je šestomjesečni pad iznosio 15%. Ipak, građevinarstvo u avgustu bilježi iznenađni rast i to 18% u FBiH i 6,3% u RS što je najvjerojatnije u velikoj mjeri bilo posljedica približavanja opštinskih izbora u oktobru.

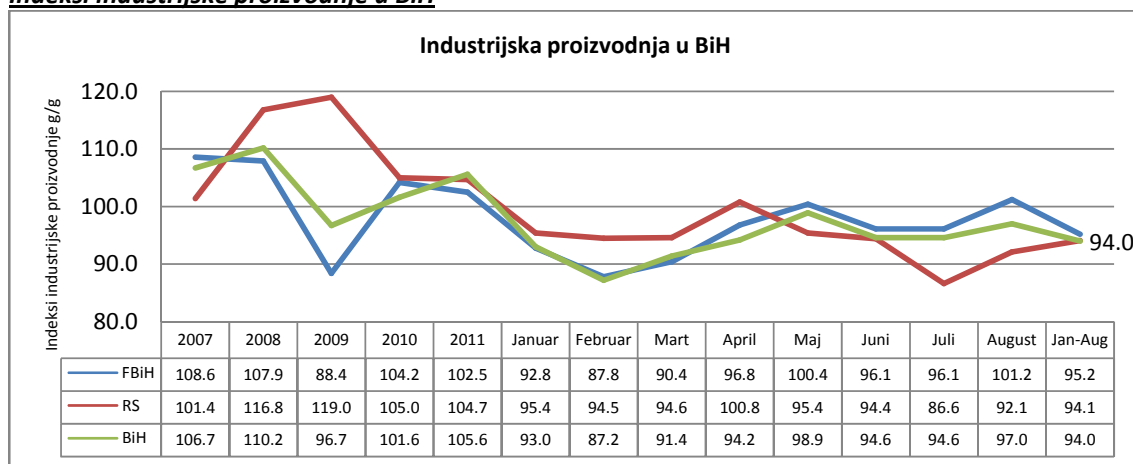
Sve snažniji pad domaće tražnje u drugom tromjesečju je rezultirao nominalnim padom robnog uvoza od 1,5%. Ovo je nakon njegove stagnacije u prvom tromjesečju rezultiralo polugodišnjim smanjenjem uvoza roba od 0,7%. Istina, u julu je zabilježen skromni rast vrijednosti robnog uvoza od 1,8%, nakon čega je ponovo uslijedio rast 4% (g/g) u avgustu što je skupa dovelo do osmomjesečnog rasta od 0,2 % (g/g). S druge strane, polugodišnji pad vrijednosti robnog izvoza od 5,1% je bio upola niži u odnosu na pad iz prvog tromjesečja ponajviše zahvaljujući porastu iz maja od 2,4%, te posebno povećanju iz juna od 5% (g/g). Nakon toga, robni izvoz je stagnirao u julu, nakon čega ponovo slijedi pad (od 5,7) tako da je osmomjesečni pad od 4,4% bio nešto niži u odnosu na polugodište. Ovo je u velikoj mjeri pomoglo usporavanju pada industrijske proizvodnje sa 9,4% u prvom na 4,1% (g/g) u drugom tromjesečju. Ovakva kretanja izvoza i uvoza u julu i avgustu su nakon izvjesnog poboljšanja u drugom tromjesečju ponovo snizila pokrivenost uvoza izvozom koja je nakon osam mjeseci iznosila 51,7% (što je približno jednako nivou iz prvog kvartala).

1. Realni sektor

1.1. Industrijska proizvodnja u BiH

Prema posljednjim raspoloživim podacima Agencije za statistiku BiH, Bosna i Hercegovina u periodu januar-august 2012.godine zabilježila je pad industrijske proizvodnje od 6% u odnosu na isti period prethodne godine. Iako trend slabljenja industrijske proizvodnje nije zaustavljen u potpunosti čini se da je tokom mjeseca augusta došlo do blage stabilizacije proizvodnih procesa u BiH.¹ Naime ako se posmatraju pokazatelji na mjesečnom nivou pad industrijske proizvodnje je prepolovljen i iznosio je 3% u odnosu august prethodne godine. Najznačajniji doprinos ukupnoj industrijskoj proizvodnji dale su pojedine grane prerađivačke industrije (prehrambena industrija, proizvodnja drvnih proizvoda osim namještaja i proizvodnja baznih metala) koje su ostvarile rast proizvodnje tako da je ukupna prerađivačka industrija dostigla identičan nivo proizvodnje u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Pad ukupnog obima industrijske proizvodnje zabilježen je zbog smanjenja obima proizvodnje u rudarstvu od 6,7% i u sektoru za proizvodnju električne energije od preko 10% u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Posmatraju li se podaci na mjesečnom nivou po entitetima ohrabruje činjenica da je FBiH ostvarila rast industrijske proizvodnje od 1,2% u FBiH, dok je u RS-u registriran pad proizvodnje od 7,9% u odnosu na isti mjesec prethodne godine.

Indeksi industrijske proizvodnje u BiH

Izvor: BHAS,FZZS FBiH,RZSRS

1.2. Tržište rada BiH

Skroman rast radne snage u BiH u avgustu 2012. godine je prvenstveno determinisan porastom broja nezaposlenih lica u BiH (2,8% g/g). Najčešći razlog prijavljivanja na zavode za zapošljavanje je i dalje prekid radnog odnosa. S druge strane, broj zaposlenih lica i dalje se nastavio smanjivati. Zapošljavanje u oblasti privatnog sektora je najteže. Slabljenje kupovne moći, ali i smanjenje obima poslova samo su neki od razloga otpuštanja radnika. Tako je u građevinarstvu u julu 2012. godine broj zaposlenih smanjen za 7,5% g/g, trgovini na veliko i malo 2,7% te hotelima i restoranima 1,7%. Sve navedo je uticalo na rast administrativne stope nezaposlenosti u BiH koja iznosi 44%².

¹ U nedostatku zvaničnog saopštenja industrijske proizvodnje BHAS-a, korišteni su zvanični podaci entitetskih statistika za period januara-juli 2012. godine prema kojima su FBiH i RS zabilježile identičan pad fizičkog obima industrijske proizvodnje od 5,6% u odnosu na isti period prethodne godine.

² Podatak se odnosi na juli 2012. godine, DEP kalkulacije.

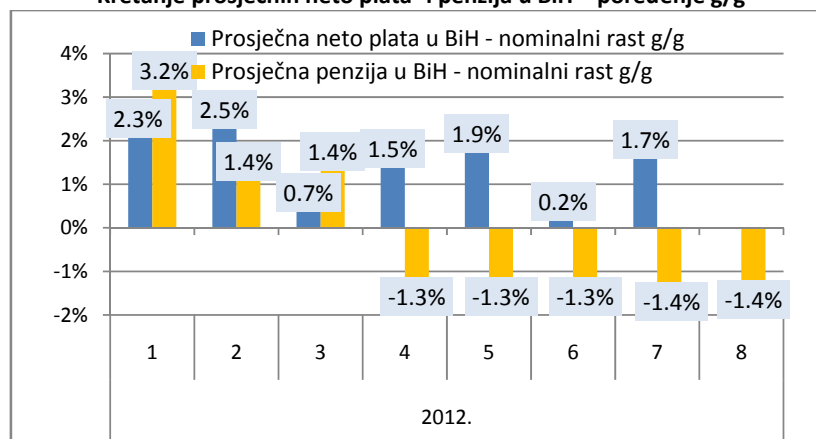
Stope rasta broja zaposlenih³ i nezaposlenih lica u BiH – poređenje g/g

	Broj zaposlenih lica u BiH	Stopa rasta (g/g)
I 2012.	687.052	-1,0%
II 2012.	685.076	-1,2%
III 2012.	686.633	-0,7%
IV 2012.	687.912	-0,5%
V 2012.	689.561	-0,3%
VI 2012.	690.406	-0,4%
VII 2012.	688.982	-0,6%
I-VII 2012.	687.946	-0,7%
	Broj nezaposlenih lica u BiH	Stopa rasta (g/g)
I 2012.	541.360	2,8%
II 2012.	543.703	3,0%
III 2012.	542.726	2,4%
IV 2012.	540.335	2,1%
V 2012.	536.902	2,0%
VI 2012.	537.992	2,3%
VII 2012.	542.310	2,6%
VIII 2012.	545.881	2,8%
I-VIII 2012.	541.401	2,5%

Izvor: Agencija za statistiku BiH, entitetski zavodi za zapošljavanje, Zavod za zapošljavanje BD, DEP kalkulacije

U skladu sa obimom poslovne aktivnosti i zarade u BiH u julu su minorno uvećavane. Prosječna neto plata u BiH je iznosila 827 KM i veća je za 1,7% u poređenju sa istim mjesecom 2011. godine. Zbog važećih budžetskih ušteda neto plate u javnom sektoru rastu sporije u odnosu na privatni, ali su i dalje više u odnosu na privatni sektor. U julu 2012. godine najmanje su zaradili zaposleni u građevinarstvu i ugostiteljstvu, dok je najveća plata u sektoru finansijskog posredovanja. Međutim, primanja penzionera su daleko najmanja. Prosječna penzija u BiH u avgustu je manja za 1,4% g/g, a u realnom smislu za čak 3,2%. Smanjenje prosjeka penzija je vezano za sprovođenje novog Zakona PIO RS s početka 2012. godine.

Kretanje prosječnih neto plata⁴ i penzija u BiH – poređenje g/g

Izvor: Agencija za statistiku BiH, entitetski penzioni fondovi, DEP kalkulacije

³ Podatak o broju zaposlenih u avgustu 2012. godine nije bio dostupan u periodu izrade Informacije.

⁴ Prosječna neto plata za mjesec avgust 2012. godine nije bila dostupna u periodu izrade Informacije.

2. Javne finansije

2.1. Indirektni porezi u BiH

Prema podacima UIO BiH u periodu I-VIII 2012. godine je prikupljeno oko 2,3 milijarde KM prihoda od indirektnih poreza. U poređenju sa istim periodom prethodne godine zabilježeno je smanjenje od svega 0,3% g/g. Carine i dalje nastavljaju da se smanjuju brže nego ostale vrste indirektnih poreza. Akcize su u odnosu na isti period prethodne godine porasle za 3,6% g/g. Akcize na domaće proizvode (7% g/g) su rasle nešto brže u odnosu na akcize na uvozne proizvode (2% g/g).

u milionima KM

Indirektni porezi	I-VII 2011.	I-VII 2012.	rast u % (g/g)	rast u % (m/m)
Carine	187,6	147,0	-21,6	-1,5
Akcize	835,8	866,2	3,6	3,9
PDV	1.999,3	2.002,0	0,1	1,5
Putarine	191,3	188,0	-1,7	9,6
Ukupno	3.213,9	3.203,2	-0,3	2,5

Izvor: Uprava za indirektno oporezivanje BiH

2.2. Prihodi od direktnih poreza i doprinosa u BiH

Ukupni prihodi prikupljeni od direktnih poreza i doprinosa u entitetskim poreskim upravama u periodu od I-VIII 2012. godine su za 1,5% veći u odnosu na isti period prethodne godine. 4,1% (g/g) je iznosio rast ukupnih prihoda od poreza, taksi i naknada, a samo 0,5% (g/g) rast ukupnih prihoda od doprinosa. Poreska uprava FBiH ostavila je porasta prihoda od direktnih poreza od 2,7% g/g, dok su prihodi od doprinosa zabilježili neznatan rast. Kao i u ranijim periodima, i tokom posmatranog perioda, u poreskoj upravi RS prihodi od doprinosa nastavljaju da rastu, ali znatno sporije, dok prihodi od direktnih poreza nastavljaju da se smanjuju. Detaljniji pregled slijedi u tabeli ispod.

Prihodi od direktnih poreza, ostalih taksi, kazni i naknada i doprinosa u periodu I-VII 2011. i 2012. godine (u milionima KM)

Naziv prihoda	FBiH			RS		
	2011.	2012.	%	2011.	2012.	%
Direktni porezi	343,7	352,9	2,7%	311,4	308,0	-1,1%
Porez na dohodak	190,2	187,3	-1,5%	158,0	171,9	8,8%
Porez na dobit	99,6	110,7	11,1%	100,2	93,5	-6,7%
Porezi građana	53,2	52,5	-1,3%	22,0	15,5	-29,5%
Ostali porezi	0,7	2,4	242,9%	31,2	27,1	-13,1%
Ostale takse, kazne i naknade	224,1	261,6	16,7%	175,1	174,9	-0,1%
Doprinosi	1.754,9	1.759,8	0,3%	854,1	861,6	0,9%
PIO	972,1	973,8	0,2%	454,2	459,1	1,1%
Zdravstvo	703,4	706,4	0,4%	339,7	340,8	0,3%
Nezaposleni	79,4	79,6	0,3%	22,9	23,9	4,4%
Dječija zaštita	0,0	0,0	-	34,8	35,4	1,7%
Zapošljavanje invalida	0,0	0,0	-	2,5	2,4	-4,0%
Ukupno (direktni porezi + ostale takse, kazne i naknade + doprinosi)	2.322,7	2.374,3	2,2%	1.340,6	1.344,5	0,3%

Izvor: Poreska uprava RS i Poreska uprava FBiH

2.3. Izvještaj o izvršenju budžeta Institucija BiH i entitetskih vlada za I-VI 2012.

U tabelama ispod data su izvršenja budžeta entitetskih vlada i Institucija BiH. Kod svih nivoa vlasti primjetan je rast prihoda. Što se tiče rashoda, jedino rashodi Vlade FBiH bilježe povećanje, ali od svega 1%. Detaljniji pregled prihoda i rashoda dat je u tabelama ispod.

u mil. KM

Federacija BiH	2011	2012	%
Prihodi	613,84	738,23	20,3%
Porezni prihodi	547,76	540,75	-1,3%
Neporezni prihodi	66,07	197,48	198,9%
Rashodi	652,37	658,85	1,0%
Plaće i naknade	117,89	93,45	-20,7%
Materijal i usluge	24,99	19,11	-23,5%
Tekući transferi	392,80	305,08	-22,3%

Izvor: Ministarstvo finansija FBiH

u mil. KM

Republika Srpska	2011.	2012.	%
Prihodi	758,50	787,90	3,9%
Porezni prihodi	644,70	674,70	4,7%
Neporezni prihodi	91,00	110,20	21,1%
Rashodi	813,42	763,80	-6,1%
Plate i naknade	348,70	360,60	3,4%
Materijal i usluge	26,60	53,80	102,3%
Subvencije i transferi	149,50	129,30	-13,5%

Izvor: Ministarstvo finansija RS

u mil. KM

Institucije BiH	2011.	2012.	%
Prihodi	418,20	446,71	6,8%
Porezni prihodi	337,85	353,58	4,7%
Neporezni prihodi	69,82	81,71	17,0%
Rashodi	408,60	395,48	-3,2%
Tekući izdaci	384,96	380,81	-1,1%
Kapitalni izdaci	3,16	6,49	105,2%
Ostali rashodi	20,48	8,17	-60,1%

Izvor: Ministarstvo finansija i trezora BiH

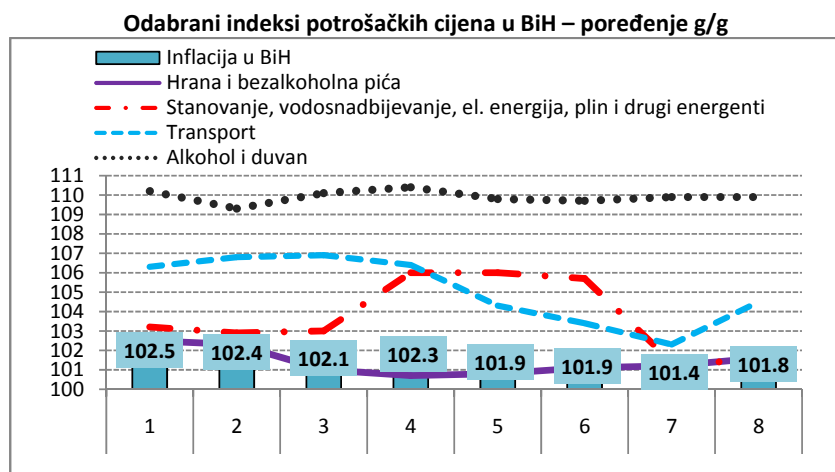
3. Cijene, monetarni i finansijski sektor

3.1. Cijene – Indeks potrošačkih cijena (CPI)

U BiH je u periodu I-VIII 2012. godine zabilježena inflacija od 2% g/g, dok su cijene u VIII mjesecu bile veće za 1,8% g/g. Najveći uticaj na razvoj inflacije tokom mjeseca avgusta je imala kategorija transporta. Zasižno da su dešavanja u domenu svjetskih cijena nafte imala signifikantan uticaj. Naime, u pomenutom mjesecu cijena nafte je porasla za 10⁵\$ u odnosu na prethodni mjesec i iznosila 113,1 \$/barelu. Na taj način kategorija transporta u BiH je u avgustu zabilježila rast cijena od

⁵ UK Brent, izvor MMF baza podataka.

4,5% g/g. Kako su svjetske cijene hrane u blagom porastu⁶ tako je u kategoriji hrane i bezalkoholnih pića u BiH zabilježen rast cijena od 1,6% g/g, ali je u odnosu na juli 2012. godine zabilježeno smanjenje cijena (-0,4%). I troškovi stanovanja u BiH su u avgustu bili veći. Cijene u kategoriji stanovanja, vodosnadbijevanja, el. energije, plina i dr. energenata gdje su uvećane za 1,4% g/g. Najveći godišnji rast ima i dalje kategorija alkohola i duvana zbog politike akciza na cigarete (pojašnjenja su prezentirana u starim Informacijama).

Izvor: Agencija za statistiku BiH

3.2. Monetarni agregati

Na kraju avgusta mjeseca ukupna novčana masa dostigla je nivo od oko 14,7 miliona KM, što je 0,7% više u odnosu na prethodni mjesec. A u poređenju sa istim periodom prethodne godine, monetarni agregat M2 zabilježio je povećanje od 4,1%. Detalji o kretanju pojedinih monetarnih agregata se mogu vidjeti u tabeli ispod.

u milionima KM

Period	Rezervni novac (M0)	Gotovina izvan banaka	Prenosivi depoziti u domaćoj valuti	Transakcijski novac (M1)	Ostali depoziti u domaćoj valuti	Prenosivi depoziti u stranoj valuti	Ostali depoziti u stranoj valuti	Kvazi novac (QM)	Novac u širem smislu (M2)
Jun-12	5.259,2	2.356,7	3.714,1	6.070,7	2.424,9	1.090,8	4.912,8	8.428,5	14.499,2
Jul-12	5.263,5	2.416,9	3.884,0	6.300,9	2.373,5	1.085,7	4.898,6	8.357,9	14.658,7
Avg-12	5.621,5	2.428,8	3.920,9	6.349,7	2.427,0	1.072,9	4.918,2	8.418,0	14.767,7
stopa rasta g/g u %									
Jun-12	-5,3	6,8	0,8	3,1	16,1	-8,7	6,6	6,8	5,2
Jul-12	-5,6	4,3	4,1	4,2	11,1	-4,6	3,7	4,5	4,3
Avg-12	-0,6	4,8	3,0	3,7	13,0	-5,9	3,1	4,5	4,1
stopa rasta m/m u %									
Jun-12	3,1	1,2	-1,8	-0,7	-0,5	5,1	0,7	0,9	0,2
Jul-12	0,1	2,6	4,6	3,8	-2,1	-0,5	-0,3	-0,8	1,1
Avg-12	6,8	0,5	1,0	0,8	2,3	-1,2	0,4	0,7	0,7
prosječni godišnji rast u % za VIII mjeseci									
Avg-11	1,7	10,1	2,9	5,5	12,4	-1,5	5,5	5,9	5,7
Avg-12	-4,0	6,3	2,3	3,8	15,8	-9,5	5,1	5,6	4,8
prosječni mjesečni rast u % za VIII mjeseci									
Avg-11	-0,5	0,6	0,4	0,5	1,0	-0,6	0,7	0,5	0,5
Avg-12	-0,4	0,3	0,3	0,3	0,8	-0,3	0,2	0,3	0,3

Izvor: Centralna banka BiH

⁶ Indeks hrane u avgustu 2012. godine pokazuje rast od 2,1% u poređenju sa istim mjesecom 2011. godine.

3.3. Prosječna obavezna rezerva

Osnovica za obračun OR i na kraju avgusta mjeseca tekuće godine bilježi smanjenje (3,7% g/g). Ukupna novčana sredstva⁷ koja komercijalne banke drže kod CB BiH takođe nastavljaju svoj silazni trend iz ranijih mjeseci (10,4%). Međutim, posmatrano na mjesečnom nivou (VIII na VII), iz dole priložene tabele, uočava se da ukupna novčana sredstva bilježe povećanje (6% m/m). Takođe, se uočava da je do navedenog povećanja došlo prvenstveno rastom viška sredstava na računu rezervi od 11% m/m. U istom periodu, prosječna stopa OR je ostala nepromjenjena, a implicitna stopa OR je iznosila 17,7%. Stopa naknade na kraju posmatranog perioda je iznosila 0,01%.

u milionima KM

Period	Osnovica za obračun obavezne rezerve	Prosječne obavezne rezerve	Ukupna sredstva za održavanje OR	Razlika (višak)	Implicitna stopa OR	Prosječna stopa OR	Stopa naknade na višak iznad OR
Jun-12	14.625,4	1.245,7	2.412,7	1.167,0	16,5%	8,5%	0,04%
Jul-12	14.620,6	1.246,0	2.464,8	1.218,8	16,9%	8,5%	0,02%
Avg-12	14.745,1	1.259,2	2.611,6	1.352,3	17,7%	8,5%	0,01%
stopa rasta g/g u %							
Jun-12	-3,4	-3,7	-16,4	-26,7			
Jul-12	-3,5	-3,5	-14,4	-14,4			
Avg-12	-3,7	-3,3	-10,4	-16,2			
stopa rasta m/m u %							
Jun-12	0,3	0,2	-0,8	-1,9			
Jul-12	0,0	0,0	2,2	2,2			
Avg-12	0,9	1,1	6,0	11,0			
prosječni godišnji rast u % za VIII mjeseci							
Avg-11	-3,4	-18,0	-3,7	-3,7			
Avg-12	-2,9	-5,5	-10,9	-10,9			
prosječni mjesečni rast u % za VIII mjeseci							
Avg-11	-0,2	0,1	0,8	0,8			
Avg-12	-0,5	-0,5	-1,0	-1,0			

Izvor: Centralna banka BiH

3.4. Devizne rezerve Centralne banke BiH

Na kraju avgusta mjeseca tekuće godine, ukupne devizne rezerve bilježe smanjenje od 0,6% g/g u odnosu na isti period prethodne godine, čime su dostigle nivo od oko 6,2 milijardi KM. Depoziti kod nerezidentnih banaka bilježe smanjenje, a u korist povećanja investicija u vrijednosne papire. Obaveza koja proizilazi iz pravila valutnog odbora, a koja se odnosi na to da neto strana aktiva (neto devizne rezerve) mora biti veća od monetarne pasive je zadovoljena (NSA - 6,2 milijardi KM, monetarna pasiva - 5,7 milijardi KM).

⁷ Ukupna novčana sredstva komercijalnih banaka na računu CB se sastoje od prosječne OR (zakonski propisan minimum) i od dijela sredstava iznad zakonski propisanog minimuma.

u milionima KM

Period	Zlato	Držanje SDR	Strana valuta u trezoru CBBiH	Depoziti kod nerezidentnih banaka	Ostalo	Investicije u vrijednosne papire	Bruto devizne rezerve	Neto devizne rezerve	Monetarna pasiva	Neto slobodne rezerve
Jun-12	158,9	0,5	95,1	2.957,6	0,0	2.674,8	5.886,8	5.885,6	5.394,7	490,8
Jul-12	164,9	2,8	69,9	2.657,4	0,0	2.996,1	5.891,1	5.889,5	5.381,7	507,7
Avg-12	168,7	0,4	45,6	2.588,8	0,0	3.423,2	6.226,8	6.225,4	5.717,6	507,8
stopa rasta g/g u %										
Jun-12	22,1	400,0	-0,9	-8,8	0,0	2,0	-3,4	-3,4	-4,3	7,6
Jul-12	15,6	-26,3	-43,3	-27,8	0,0	36,6	-4,1	-4,1	-4,9	6,2
Avg-12	6,4	0,0	-68,2	-37,6	0,0	88,6	-0,6	-0,6	-0,8	1,0
stopa rasta m/m u %										
Jun-12	1,3	0,0	0,4	-1,2	0,0	7,7	2,8	2,8	3,0	0,0
Jul-12	3,8	460,0	-26,5	-10,2	0,0	12,0	0,1	0,1	-0,2	3,4
Avg-12	2,3	-85,7	-34,8	-2,6	0,0	14,3	5,7	5,7	6,2	0,0
prosječni godišnji rast u % za VIII mjeseci										
Avg-11	42,4	-37,3	0,4	25,9	0,0	-16,3	1,1	1,1	1,8	-6,1
Avg-12	61,4	222,4	-5,4	0,3	0,0	2,2	-2,5	-2,5	-3,3	7,6
prosječni mjesečni rast u % za VIII mjeseci										
Avg-11	15,1	0,0	17,2	4,3	0,0	-7,0	-0,4	-0,4	-0,4	0,5
Avg-12	13,4	73,3	-1,5	-6,2	0,0	8,8	-0,3	-0,3	-0,4	0,0

Izvor: Centralna banka BiH

3.5. Depoziti

I u osmom mjesecu 2012. godine nastavljen je trend niskog rasta ukupnih depozita g/g⁸. U promatranom razdoblju ukupni depoziti iznosili su 13,1 mlrd. KM i zabilježili su stopu rasta od 2,7% g/g. Kao i u prethodnim mjesecima, najveći doprinos rastu dali su depoziti sektora stanovništva (4,9 postotnih bodova), potom ostali depoziti (0,6 postotnih bodova). Međutim, zbog negativnog rasta, pa tako i doprinosa rastu depozita nefinancijskih poduzeća (-1,4 postotna boda) i depozita opće vlade (-1,4 postotna boda) ukupni depoziti ostvarili su nizak godišnji rast. Ovakva kretanja depozita su odraz su ekonomskih prilika u BiH. Pad vanjskotrgovinske razmjene, industrijske proizvodnje, kao i prometa distributivne trgovine u prvih šest mjesecu tekuće godine pokazatelji su lošeg stanja gospodarskog sektora u BiH. Naravno, tržište rada je preslika prethodno rečenog. Pad broja zaposlenih osoba, rast broja nezaposlenih osoba, i više nego skroman rast neto plaća, utječu na postepeno usporavanje rasta depozita stanovništva koji čine više od 50% ukupni depozita. Detaljan pregled iznosa depozita prema sektorima, kao i godišnje stope rasta dan je u tabeli ispod⁹.

⁸ Navedeni iznosi depozita/kredita u Informaciji predstavljaju kumulative na kraju razdoblja, tako da stanje na 31.08.2012. godine predstavlja iznos za osam mjeseci iste godine.

⁹ Depoziti/kreditni nefinancijskih poduzeća predstavljaju depozita/kredite nefinancijskih javnih i privatnih poduzeća. Depoziti/kreditni opće vlade obuhvaćaju depozite/kredite svih razina vlasti. U ostalim depozitima/kreditima su depoziti/kreditni neprofitnim organizacijama, ostalim nefinancijskim institucijama i ostali.

u mil. KM

Godina	Mjesec	Ukupni depoziti	Depoziti stanovništva	Depoziti nefinancijskih poduzeća	Depoziti opće vlade	Ostali depoziti
2012.	01.	12.916,7	7.074,7	3.362,0	1.437,3	1.042,9
2012.	02.	12.893,2	7.156,8	3.274,6	1.380,9	1.081,0
2012.	03.	12.761,0	7.182,2	3.186,5	1.310,5	1.081,8
2012.	04.	12.832,2	7.259,7	3.243,7	1.270,0	1.059,1
2012.	05.	12.957,2	7.288,0	3.278,9	1.331,9	1.058,4
2012.	06.	12.970,0	7.331,2	3.272,6	1.319,0	1.047,3
2012.	07.	12.967,1	7.352,7	3.341,8	1.245,9	1.026,8
2012.	08.	13.155,8	7.403,6	3.350,2	1.334,4	1.067,8
Stopa rasta g/g						
2012.	01.	3,2%	8,6%	-4,1%	-10,1%	15,3%
2012.	02.	2,8%	9,2%	-4,3%	-16,5%	18,8%
2012.	03.	1,7%	8,6%	-6,4%	-19,3%	19,1%
2012.	04.	2,7%	9,3%	-4,4%	-18,1%	17,0%
2012.	05.	2,9%	9,5%	-4,1%	-13,8%	9,4%
2012.	06.	3,3%	9,5%	-3,5%	-13,4%	9,9%
2012.	07.	2,2%	9,0%	-3,2%	-16,2%	2,8%
2012.	08.	2,7%	9,2%	-4,9%	-11,8%	7,3%
Prosječna godišnja stopa rasta za osam mjeseci						
2011.		2,4%	11,6%	-3,8%	-14,2%	-0,1%
2012.		2,7%	9,1%	-4,4%	-14,9%	12,4%

Izvor: Centralna banka BiH

3.6. Krediti

Ukupni krediti poslovnih banaka plasirani u BiH u osmom mjesecu 2012. godine iznosili su 15,9 mlrd. KM i veći su za 5,2% g/g. Krediti dani sektoru stanovništva i sektoru nefinancijskih poduzeća čine 97,8% ukupnih kredita. I kod jednog i kod drugog sektora zabilježene su pozitivne godišnje stope rasta, međutim niže u odnosu na početak godine što je, naravno, odraz gore pomenute ekonomske situacije u BiH. Krediti dani sektoru opće vlade bilježe dvoznamenkaste stope rasta, vjerojatno zbog nedostatnosti javnih prihoda u odnosu na rashode. Ovi krediti skupa sa kreditima ostalim sektorima imaju vrlo malo učešće u ukupnim kreditima, tako da svojim kretanjem ne mogu bitnije utjecati na kretanje ukupnih kredita. Detaljan pregled iznosa kredita prema sektorima, kao i godišnje stope rasta dan je u tabeli ispod.

u mil. KM

Godina	Mjesec	Ukupni krediti	Kreditni stanovništvu	Kreditni nefinancijskim poduzećima	Kreditni općoj vladi	Kreditni ostalim sektorima
2012.	01.	15.355,1	6.690,7	7.901,3	677,9	85,3
2012.	02.	15.382,9	6.659,6	7.959,6	683,5	80,3
2012.	03.	15.449,9	6.688,9	7.990,9	678,6	91,6
2012.	04.	15.548,6	6.709,9	8.054,9	687,2	96,6
2012.	05.	15.674,6	6.759,8	8.114,2	689,7	111,0
2012.	06.	15.676,3	6.786,9	8.093,0	691,3	105,1
2012.	07.	15.729,2	6.802,0	8.093,0	738,5	95,8
2012.	08.	15.873,8	6.804,3	8.160,9	818,5	90,1
Stopa rasta g/g						
2012.	01.	5,6%	6,9%	2,1%	52,7%	-13,8%
2012.	02.	5,3%	6,6%	2,0%	50,8%	-17,7%
2012.	03.	4,6%	6,6%	0,8%	47,2%	-14,3%
2012.	04.	5,1%	6,2%	2,0%	46,6%	-3,8%
2012.	05.	5,0%	6,0%	1,7%	44,4%	15,4%
2012.	06.	4,5%	5,8%	1,2%	42,3%	10,4%
2012.	07.	4,3%	5,0%	0,9%	47,9%	6,1%
2012.	08.	5,2%	5,2%	1,8%	60,7%	3,4%
Prosječna godišnja stopa rasta za osam mjeseci						
2011.		5,2%	1,6%	7,3%	32,2%	-15,6%
2012.		5,0%	6,0%	1,5%	49,1%	-1,8%

Izvor: Centralna banka BiH

3.7. Berze u BiH

Na Sarajevskoj berzi (SASE) u mjesecu augustu 2012. godine ostvaren je promet u iznosu od 22,9 miliona KM što čini 41 % od ukupnog ostvarenog prometa na BiH berzama. Promet na SASE u mjesecu augustu bilježi pad od 19,8 % odnosu na promet u istom mjesecu u 2011. godini.

Na Banjalučkoj berzi (BLSE) u mjesecu augustu 2012. godine ostvaren je promet u iznosu od 32,99 miliona KM što čini 59 % od ukupnog prometa ostvarenog na BiH berzama. Potrebno je napomenuti da se od toga iznosa 17 miliona KM odnosi na emisiju trezorskih zapisa (22.08.2012. g) što je ujedno i najveći razlog što mjesečni promet na BLSE bilježi rast od 339,1 % odnosu na isti period u 2011. godini. Ukupan promet u mjesecu augustu na obje berze (Sarajevskoj i Banjalučkoj) u iznosu od 55,9 miliona KM bilježi rast od 54,9 % poredeći sa vrijednostima u istom periodu 2011. godine.

Promet (u KM)

Period	SASE	BLSE	UKUPNO
Aug-10	7.872.140	4.821.795	12.693.935
Aug-11	28.588.752	7.513.468	36.102.220
Aug-12	22.923.751	32.995.046	55.918.797

U isto vrijeme kapitalizacija u mjesecu augustu 2010, 2011 i 2012. godine je iznosila:

Period	SASE	BLSE	UKUPNO
Aug-10	7.199.401.390,85	3.457.941.155,38	10.657.342.546,23
Aug-11	7.248.139.157,54	3.982.522.721,84	11.230.661.879,38
Aug-12	4.165.875.674,37	3.734.007.162,23	7.899.882.836,60

*Smanjenje kapitalizacije je najvećim dijelom uzrokovano uvođenjem novih pravila poslovanja na SASE krajem prošle godine u okviru kojega je znatan broj vrijednosnih papira delistiran (isključeno 410 nelikvidnih i slabo likvidnih papira).

Poredeći vrijednosti kapitalizacije na Sarajevskoj berzi (SASE) u mjesecu augustu 2012. godine sa vrijednostima u mjesecu augustu 2011. godine zabilježen je pad od 42,5 %, dok kapitalizacija na Banjalučkoj berzi (BLSE) u mjesecu augustu 2012. godine bilježi pad od 29,66 % u poređenju sa vrijednosti u mjesecu augustu 2011. godine. Vrijednost ukupne kapitalizacije na obje berze (SASE i BLSE) u augustu 2012. godine bilježi pad od 29,7 % u odnosu na vrijednosti u mjesecu augustu 2011. godine.

4. Vanjski sektor

Za razdoblje januar - august 2012. godine izvoz iz BiH je iznosio 5,1 milijardu KM i u odnosu na isti period prošle godine doživio je pad od 4,5%. Uvoz BiH za period januar – august 2012. godine iznosio je 10 milijardi KM i u poređenju sa istim periodom doživio je blagi rast 0,2%. Rezultat izvoza i uvoza BiH je trgovinski deficit koji je za prvih osam mjeseci ove godine dostigao vrijednost od 4,8 milijardi KM i u poređenju sa prošlom godinom veći je za 5,8%.

Posmatrajući strukturu robne razmjene po najznačajnijim uvoznim i izvoznim kategorijama proizvoda za period januar - august 2012. godine vidljivo je da su nafta i naftni derivati; mašine i aparati; bazni metali; te prehrana dominirali na strani uvoza, dok su najznačajnije izvozne pozicije bazni metali gdje kao i kod uvoza dominiraju aluminij, željezo i čelik, te njihovi proizvodi; rezervni dijelovi za autoindustriju; razni gotovi proizvodi kao što su namještaj, odjeća i obuća. Ova struktura proizvoda se ne mijenja, jedina promjena među njima je ta što pojedine kategorije proizvoda za određeni vremenski period imaju veće učešće u uvozu ili izvozu u odnosu na druge kategorije proizvoda.

Bosna i Hercegovina je u periodu januar – august 2012. godine uvezla **nafte i naftnih derivata** u iznosu od 1,5 milijardi KM u odnosu na isti period prošle godine, ostvaren je rast uvoza ove vrste proizvoda za 5,3%. Nafta i naftni derivati imaju najveće učešće u ukupnom uvozu BiH.

Drugo mjesto po vrijednosti uvoza zauzimaju mašine, aparati i mehanički uređaji čiji je uvoz u prvih osam mjeseci 2012. godine iznosio 1,1 milijardu KM. U odnosu na isti period prošle godine, uvoz mašina je bilježio blagi porast od 0,7%. Na drugoj strani, izvoz mašina je umanjen za 2,8% u odnosu na prvih osam mjeseci prošle godine.

Značajan udio u strukturi bosanskohercegovačkog uvoza zauzimaju prehrambene prerađevine kojih je u periodu januar - august 2012. godine uvezeno u iznosu od 986 miliona KM, i u odnosu na isti period prošle godine bilježe neznatno rast od 0,4%.

BiH je sa inozemnih tržišta tokom prvih osam mjeseci 2012. godine uvezla hemijskih proizvoda u vrijednosti od oko 1 milijarde KM i u poređenju sa prošlom godinom uvoz je veći za 3,4%. S druge strane ostvaren je izvoz u vrijednosti od 346 miliona KM i stopom pada izvoza od 4%.

Sljedeća značajna uvozna stavka su bazni metali kojih je BiH uvezla u iznosu od 877 miliona KM. Od baznih metala najviše su se uvozili željezo i čelik, njihovi proizvodi, te aluminij i proizvodi od aluminija. Uvoz baznih metala u period januar – august 2012. godine u odnosu na isti period prošle godine doživio je pad za 1,5%. Na strani izvoza baznih metala situacija je nešto bolja, jer je u prvih osam mjeseci 2012. godine rast izvoza iznosio skromnih 2,1%, a posmatrano vrijednosno BiH je na inozemna tržišta izvezla 1,3 milijarde KM ove kategorije proizvoda. Vrlo je bitno pronaći načina za uspješniji izvoz baznih metala, jer oni najznačajniji izvozni potencijal BiH.

Kategorija raznih proizvoda gdje je uključen namještaj u periodu januar – august 2012. godini ostvarila je izvoz od 537 miliona. U odnosu na isti period prošle godine izvoz namještaja doživio je rast od 7,6%. Međutim, bitno je spomenuti da industrija proizvodnje namještaja u BiH je u usponu i za očekivati je veći izvoz u narednom periodu, a samim time i korigovanje stope rasta izvoza s obzirom da namještaj ostvaruje značajan udio ukupnog izvoza BiH.

u 000 KM	Januar – August 2011	Januar – August 2012	Promjena 2012/2011
IZVOZ	5.439.871	5.197.766	-4,5%
UVOZ	10.023.293	10.048.095	0,2%
TRGOVINSKI DEFICIT	-4.583.422	-4.850.329	5,8%

5. Strane direktne investicije

Prema revidiranim podacima Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH strana ulaganja u prvom polugodištu 2012. godine su iznosila 50,35 miliona KM što je manje za oko 73,8% u odnosu na ulaganja u istom periodu 2011. godine kada su SDI iznosila 192,6 miliona KM.

Ulaganja po kvartalima u 2010. i 2011. godini iznose:

U milionima KM	K1	K2	K3	K4
2010	470,4	149,5	32,1	29,6
2011	93,1	99,5	107,8	128
2012	-4,99	55,34		

Prema podacima Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH najveća ulaganja u prvom polugodištu su bila od strane Droga Kolinska 13,44 miliona KM, strane NLB Ljubljana 10,76 miliona KM dok su najveća povlačenja kapitala Hypo Alpe Adria bank -45,48 miliona KM te Tipo Odžak u iznosu od -3,98 miliona KM. U mjesecu julu ukupno ulaganje je iznosilo samo 2,22 miliona KM, dok u mjesecu augustu je iznosilo 3,46 miliona KM. Najveća ulaganja u julu su Bader Real Estate d.o.o. 1,1 milion KM (Kuvajt) i Axpo BH d.o.o. 1 milion KM (Švajcarska) dok u augustu od strane Jadranska ulaganja (Hrvatska) u iznosu od 2,87 miliona KM.

Od događaja koji će imati utjecaja na strane direktne investicije u prvom polugodištu treba spomenuti da je 28. marta 2012. godine Agencija Standard & Poor's potvrdila je Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B” i izmijenila izgled „na posmatranju - negativno” na stabilne izgled. Kao rezultat svojih analiza 10. jula 2012. agencija za ocjenu kreditnog rejtinga Moody's Investors Service potvrdila je Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B3” i izmijenila izgled „sa promatranja - negativno na stabilne izgled”.